

REDEGØRELSE (UKLASSIFICERET UDGAVE): IVER HUITFELTS NEDSKYDNING AF DRONER DEN 9. MARTS 2024

Indledning

Forsvarsministeriet har den 2. april 2024 anmodet Forsvarskommandoen om en redegørelse for fregatten Iver Huitfeldts nedskydning af droner i Det Røde Hav den 9. marts 2024. Den 4. april 2024 sendte Forsvarsministeriet en supplerende anmodning, hvori Forsvarskommandoen blev bedt om at adressere en række specifikke forhold i redegørelsen.

Dato: 25. april 2024

Sagsnr.: 2024/023826

Dok.nr.: 4148074

Bilag: -

Forsvarskommandoen
Holmens Kanal 9
1060 København K

Redegørelsen er en uklassificeret udgave, hvor afsnit med klassificeret indhold er udeladt. Redegørelsen er udarbejdet af Forsvarskommandoen bl.a. på baggrund af input fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses notat er klassificeret TIL TJENESTEBRUG og er ikke vedlagt denne uklassificerede version af redegørelsen.

Redegørelsen erstatter Forsvarskommandoens tidligere fremsendte foreløbige redegørelser.

Forbehold

Der redegøres for et komprimeret og kompliceret forløb i forbindelse med en militær kamphandling. Som følge heraf er der i perioden efter Iver Huitfeldts nedskydning af droner den 9. marts 2024 en udvikling i de oplysninger, der genereres, behandles og videreformidles om det konkrete hændelsesforløb.

I den indledende fase efter en sådan hændelse bygger informationsindsamling og vurdering heraf hovedsagligt på subjektive fortolkninger og observationer fra fregattens besætning. Derefter igangsættes nærmere og mere systematiserede analyser af de data, som forskellige systemer har lagret, ligesom der eksempelvis foretages en minutløs gennemgang af videomateriale fra skibet. Ydermere gennemføres interviews med relevante dele af skibets besætning med det formål at sammenholde de observationer, der er gjort. Som led i processen ydes bl.a. bistand fra forskellige eksperter fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

I takt med at data mv. analyseres og sammenholdes, tilvejebringes et mere konsolideret billede af det præcise hændelsesforløb og dets tilhørende facetter. Det er ikke unormalt – givet de omstændigheder, der gør sig gældende for enheder og soldater i kampsituationer, at fortolkninger og vurderinger ændrer sig undervejs i den opfølgende evalueringsproces.

Med mindre andet er oplyst, er de tal og oplysninger, der gengives i denne redegørelse, udtryk for den viden og forståelse, som på det foreliggende grundlag er skabt på baggrund af gennemførte analyser mv. Det kan således forekomme, at der i redegørelsen er informationer og tal, der afviger fra det, der tidligere er oplyst.

Hertil skal understreges, at der fortsat pågår tekniske undersøgelser og anden relevant opfølgning, hvorfor det ikke kan afvises, at der på et senere tidspunkt vil ske justeringer i de vurderinger og antagelser, der er lagt til grund for denne redegørelse.

Der er nedsat en taskforce, der analyserer og undersøger skibets observationer under droneengagementet.

Organisatoriske definitioner

I redegørelsen refereres for overskuelighedens skyld til fire forskellige niveauer/myndigheder: 1) Fregatten Iver Huitfeldt, 2) Forsvarskommandoen (inkl. Søværnskommandoen)¹, som skibet er underlagt, 3) Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, der er en selvstændig styrelse under Forsvarsministeriet, 4) Forsvarsministeriet, som både Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er underlagt.

Forklaring på et lagdelt luftforsvar

Iver Huitfeldt har et såkaldt "lagdelt luftforsvar", så skibet kan skyde mod mål på forskellige afstande. Fregatten har kort beskrevet forskellige våbentyper, der kan engagere fjendtlige luftmål. Det består af missiler, forskellige kanoner og maskingeværer. Det betyder bl.a., at hvis ét system af forskellige årsager sætter ud, eller den forventede effekt ikke opnås, kan målet beskydes med andre våben. Fregatten har ligeledes forskellige radar- og ildledelsessystemer, der kan opdage, følge og låse på luftmål som f.eks. fly, droner og missiler, samt den software og den hardware, der anvendes til betjening af våbensystemerne. Hvis ét system sætter ud, kan andre systemer tage over. Det er et rammevilkår for et krigsskib at arbejde med overlappende og redundante systemer, og besætningen er netop trænet i at kæmpe videre og håndtere forskellige scenarier, hvis ét eller flere systemer sætter ud, eller den forventede effekt ikke opnås i målet. Det giver et moderne krigsskib flere tilgange og metoder til at bekæmpe forskellige trusler med og har specifikt til formål at øge dets overlevelsessevne.

¹ Iver Huitfeldt var i forbindelse med den konkrete styrkeindsættelse i "operativ kontrol" af Operationsstaben, mens Søværnskommandoen var ansvarlig for den taktiske indsættelse af fregatten.

Før engagementet den 9. marts 2024

Fregatten Iver Huitfeldt deltog på det britiske træningsforløb Fleet Operational Sea Training (FOST) og blev certificeret i december 2023. Dette forløb indbefattede træning og test af mandskab og materiel samt samspillet mellem disse, herunder evnen til fortsat at kæmpe under angreb og i tilfælde af indtrufne skader. Det kan oplyses, at Danish Operational Sea Training ved FOST har til formål at gøre enheden "READY FOR OPERATION". Denne status opnås gennem et intensivt og avanceret træningsforløb inden for de primære maritime "warfare" områder.

Under gennemførelsen af FOST oplevede besætningen på Iver Huitfeldt i minimum to tilfælde udfordring med dataformidling mellem skibets kontrol- og kommandosystem og det ene radar- og ildledelsessystem, som skibet råder over. På baggrund af de to tilfælde blev det konkluderet, at udfordringen skyldtes, at der var tale om træning i et simuleringsmiljø, og at noget lignende ikke ville kunne hænde under en skarp indsættelse. For at undgå, at den konkrete fejl gentog sig, valgte man på fregatten at ændre på måden, hvorpå skibets operatører betjente de pågældende systemer.

I skibschefens statusvurdering den 26. januar 2024 oplyses følgende:

"Den materielmæssige situation vurderes tilfredsstillende som følge af en forceret klargøring af IVER til deployering, men det komplette billede vurderes først kendt efter afgang d. 29 januar som følge af fortsat klargøring af enheden. Der er oprettet en teknisk reklamationssag i f. m. vedligehold og reparationer udført under IVER værftsophold i 2022, som forventes at blive udbedret ultimo maj 2024.

Vurdering af operativ evne:

Personel – internal battle: 95 %

Personel – external battle: 95 %

Materiel – 90%"

Chefens vurdering af operativ evne i forhold til status for enheden: 95%"

Endvidere sendte skibschefen nedenstående vurdering i et signal den 30. januar 2024:

GENTEXT/CDRASS/OVERALL ASSESSMENT POST FOST IS POSITIVE WITH THE CREW CONTINUING TO SHOW GREAT POTENTIAL AND HAVING ACHIEVED THE DESIRED AND EXPECTED LEVEL OF TRAINING LEVEL. THE EFFECT OF

THIS, HOWEVER, IS THAT A NUMBER OF KEY PLAYERS HAVE EVOLVED TO A LEVEL WHERE IT IS TIME FOR THEM TO MOVE ON, MAKING A POSITIVE IMPACT ON A NEW UNIT, BUT LEAVE A VACANCY ON IVER. THIS WILL BE MY MAIN FOCUS TOGETHER WITH INTEGRATING BORROWED PERSONAL AND READYING IVER FOR OPERATIONS IN THE RED SEA. THE PERSONNEL SITUATION REMAINS FRAGILE DUE TO INEXPERIENCE IN NEW CREW MEMBERS, LEAVING AN EXTRA BURDEN ON THE MORE EXPERIENCED PART OF CREW, POTENTIALLY LEADING TO LEVELS OF EXHAUSTION. REGARDING THE MATERIEL STATE, A TRULY IMPRESSIVE EFFORT HAVE BEEN PUT INTO MAKING IVER AS READY AS POSSIBLE GOING INTO OPERATION PROSPERITY GUARDIAN. FEW CONCERNS REMAIN, BUT ALL APPEARS MANAGEABLE.

Med "few concerns remain" henvises til, at der ud over ovenstående forhold udestod at få endelig klargjort og færdigtestet installationen af dels den ene type af skibets kanoner, dels et system til brug for imødegåelse af droner.

Før engagementet den 9. marts 2024 havde Forsvarskommandoen ikke modtaget meldinger om operative begrænsninger eller bekymringer i f.t. skibets indsættelse i Det Røde Hav.

Forud for indsættelsen vurderede skibschefen, at skibet var fuldt ud klar til opgaveløsningen i rammen af Operation Prosperity Guardian.

Selve engagementet den 9. marts 2024

Tidligt om morgenen den 9. marts nedkæmper Iver Huitfeldt fire droner i den sydlige del af Det Røde Hav. Forløbet strækker sig over knap én time. Under nedskydningen af de fire droner anvendes Evolved SeaSparrow Missile (ESSM) samt skibets 76 mm og 35 mm kanoner.

Besætningen oplever, at et større antal af de granater, der anvendes, enten detonerer tæt på skibet eller ikke opnår effekt i målet.

I forbindelse med engagementet af en fjerde opdukkende drone forsøger skibets besætning at benytte et ESSM.

Her erfarer besætningen, at det ikke er muligt at affyre ESSM.

Tilstanden, der gør, at Iver Huitfeldt er ude af stand til at anvende ESSM, anslås af besætningen til at have været ca. 30 minutter.²

I den sidste halvdel af engagementet bliver skibets 35 mm kanon bragt i anvendelse og får en standsning. Kanonen bliver først anvendelig igen efter nedskydningen af den fjerde drone.

Af skibets rapportering umiddelbart efter engagementet blev det oplyst, at der var nedkæmpet fire droner og at "IVER oplevede enkelte udfordringer på systemer, der vil blive rapporteret på rette systemer". Skibschefen melder endvidere, at han har "tillid til systemerne" på Iver Huitfeldt.

Hovedtræk i forløbet efter engagementet

Forsvarschefen og udvalgte chefer orienteredes få timer efter nedskydningen af de fire droner om episoden.

På baggrund af de udfordringer, der af besætningen blev erkendt i forbindelse med engagementet, blev der indledt en dialog mellem fregatten, Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse den 10. marts 2024, hvoraf skibets indledende vurderinger af fejlene fremgik, bl.a. et stort antal early burst, udfordringer med radar og problemer med at affyre ESSM. Denne information tilgik på dette tidspunkt ikke Forsvarets Ledelse. De indledende vurderinger er efterfølgende blevet undersøgt og konsolideret.

Den 11. marts 2024 gennemgik chefen for Iver Huitfeldt hændelsesforløbet kronologisk for forsvarschefen m.fl. via klassificeret video-telekonference. Det blev nævnt, at man under engagementet havde "observeret nogle fejl ved ildledelsessystemet", ligesom der var konstateret "en stor mængde tidlige detonationer på 76 mm granater". Det var skibschefens vurdering, at de indtrufne fejl i situationen "kunne have været kampafgørende, såfremt der var kommet yderligere trusler".³ Det blev understreget, at der pågik dialog mellem skibet, Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriets Materiel- og

² Beskrivelsen af hændelsesforløbet for Iver Huitfeldts nedskydning af fire droner inkl. figur 1 afspejler den bedste vurdering på nuværende tidspunkt og med den viden, der er tilgængelig bl.a. baseret på analyse og validering af forskellige informationskilder, der er foretaget siden engagementet fandt sted,

³ I forhold til truslen fra droner vurderer Forsvarskommandoen, at det udgjorde en begrænset risiko for skibet, at det ene af skibets våbensystemer ikke var til rådighed i 30 minutter, idet skibet fortsat kunne anvende det primære våbensystem til brug for bekæmpelse af droner. Hvis skibet samtidig med droneangrebet var blevet angrebet af et eller flere missiler, vurderer Forsvarskommandoen, at risikoen ville have været større/høj.

Indkøbsstyrelse med henblik på at få afklaret forholdene. Skibschefen vurderede, at Iver Huitfeldt kunne fortsætte sin eksisterende opgaveløsning, hvorfor der ikke blev foretaget operative omdisponeringer.

Den 13. marts 2024 orienterede forsvarschefen de politiske partiledere og medlemmerne af henholdsvis Det Udenrigspolitiske Nævn (UPN) og Forsvarsudvalget (FoU) om Iver Huitfeldts nedskydning af fire droner i Det Røde Hav den 9. marts. Der blev ikke orienteret om udfordringerne i forbindelse med engagementet.

Den 13. marts 2024 (om eftermiddagen dansk tid) besluttede Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse på baggrund af deres foreløbige undersøgelse, at skibets ene radar og ildledelsessystem udelukkende skulle anvendes som luftvarslingsradar, hvorfor missilildledning skulle ske ved anvendelse af skibets alternative radar- og ildledelsessystem.

Den 13. marts 2024 (om aftenen dansk tid) sendte chefen for Iver Huitfeldt – i fortsættelse af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses beslutning vedr. anvendelsen af det ene af skibets ildledelsessystemer – en såkaldt OPSTAT DEFECT fejlmelding til Forsvarskommandoen m.fl. I fejlmeldingen oplyser skibschefen, at en fejl har gjort, at skibets primære radar- og ildledelsessystem til ESSM ikke kan anvendes. Desuden melder skibschefen, at ca. 50 pct. af de granater, der blev anvendt under nedkæmpelsen af dronerne den 9. marts 2024, blev anslået til at have detoneret for tidligt ("early bursts").

Med afsæt i skibets signal (OPSTAT DEFECT) drøftede Søværnskommandoen (CTF 475 ledelsesvagt) den 14. marts 2024 de operative konsekvenser med chefen for fregatten. Foranlediget af disse drøftelser blev det besluttet at orientere/drøfte forholdet med forsvarschefen. Denne drøftelse/orientering blev gennemført med forsvarschefen senere på dagen den 14. marts i forlængelse af den faste ugentlige Commanders Update Brief (CUB). Forsvarschefen og Operationsstaben m.fl. blev efter CUB orienteret af chefen for Iver Huitfeldt om, at der som led i den opfølgende erfaringsopsamling var identificeret nogle forhold, der gjorde, at han af sikkerhedshensyn fandt det nødvendigt at forelægge til et område med et lavere trusselniveau. Hertil påpegede skibschefen, at systemet under engagementet den 9. marts 2024 havde meldt fejl og krævet genstart, hvilket betød, at det i ca. 30 minutter ikke var muligt at anvende ESSM. Desuden havde man erkendt udfordringer med de granater, der blev anvendt under nedskydningen af de fire droner, idet en stor del forårsagede 'early burst'. Som følge af situationen traf man beslutning om, at skibet skulle forelægge til et område i Det Røde Hav, hvor trusselniveauet var lavere,

med henblik på at indgå i beskyttelsen af det tilstedeværende amerikanske hangarskib.

Den 14. marts 2024 oplyste Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til Forsvarskommandoen, at sagen var i færd med at blive undersøgt under inddragelse af leverandøren.

Den 15. marts 2024 drøftede Forsvarets Ledelse sagen med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse for at aftale den videre håndtering heraf.

Den 15. marts 2024 blev Forsvarsministeriets departement kortfattet orienteret via en klassificeret XSUM-melding (se "Orientering af departement" for nærmere herom).

Den 16. marts 2023 drøftede Forsvaret på en CUB mødet med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, der blev afholdt den 15. marts 2024 samt håndteringen af udfordringerne.

Den 18. marts 2024 orienterede chefen for Operationsstaben chefen for Center for Sikkerhed og Operationer kortfattet om status for Iver Huitfeldts indsættelse i Det Røde Hav (se "Orientering af departement" for nærmere herom).

Den 21. marts 2024 oplyste Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til skibet, at de pålagte restriktioner i f.t. anvendelsen af skibets ene radar og ildledelsessystem kunne ophæves, idet den observation ('fejl'), der af besætningen var gjort under engagementet den 9. marts 2024, ikke vurderedes at være relateret til det pågældende system. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse oplyste, at man på baggrund af de analyser, der indtil videre var foretaget, vurderede, at årsagen formentlig skulle findes i en opstået fejl i det ene af skibets missilaffyringsystemer (såkaldt "launcher").

Teknisk hændelsesforløb

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har den 7. april 2024 sendt en klassificeret redegørelse til Forsvarskommandoen, der detaljeret kortlægger de tekniske problemer, som styrelsen på det foreliggende grundlag vurderer indtraf under Iver Huitfeldts nedskydning af droner den 9. marts 2024. Der henvises til klassificeret bilag [som ikke er vedlagt denne uklassificerede redegørelse] for den komplette redegørelse, som Forsvarskommandoen kan tilslutte sig. Følgende ikke-klassificerede pointer kan udledes:

Besætningen på Iver Huitfeldt oplevede udfordringer med at gennemføre engagementer med fregattens missilsystem samt en høj fejlrate på 76 mm artillerigranater under engagementet af droner den 9. marts 2024.

De våben- og elektroniksystemer, der blev anvendt under engagementet af droner den 9. marts 2024, var godkendt til operativ ibrugtagning, og der var ikke fejlmeldinger på systemerne ved afsejling fra Danmark i januar 2024.

På baggrund af de første tilbagemeldinger fra besætningen på Iver Huitfeldt begyndte Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i samarbejde med Søværnet den 11. marts 2024 de indledende undersøgelser og analyser af data fra Iver Huitfeldts droneengagement. I takt med at yderligere data blev tilgængelige, er analyserne udvidet, herunder er bl.a. relevante systemleverandører inddraget.

Nedenstående foreløbige konklusioner er baseret på nuværende datagrundlag. Analyserne fortsætter i samarbejde mellem Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og Søværnet under inddragelse af kompetencepersoner, såvel inden for som uden for Forsvaret, med henblik på at skabe et mere fuldstændigt konklusionsgrundlag.

De foreløbige konklusioner er beskrevet inden for områderne missilengagement og artilleriengagement.

Missilengagement

Den oplevede fejl med manglende evne til at gennemføre missilengagement vurderes at bestå af to delelementer.

Hændelsesforløbet starter i det ene ESSM launcher-system, hvor der opstår en fejltilstand efter affyringen af det første ESSM. Efter affyring af yderligere to ESSM påvirker den opståede fejltilstand også det andet ESSM launcher-system. Hermed var begge launcher-systemer ikke tilgængelige for yderligere ESSM engagementer i en periode.

Baseret på gennemgang af data fra Iver Huitfeldts engagement er den nuværende vurdering, at der er tale om en fejltilstand, der ikke er registreret tidligere. Det er endvidere vurderingen, baseret på gennemgang af data, at fejlkilden skal findes i tilknytning til det specifikke launcher-system, hvor første fejltilstand opstår. Det samlede launcher-system er derfor taget i land efter Iver Huitfeldts hjemkomst til Danmark, hvor den videre analyse fortsættes bl.a. i samarbejde med leverandøren.

I forlængelse af hændelsesforløbet med launcher-systemerne opstår yderligere et hændelsesforløb, hvor besætningen utilsigtet får udløst en fejl i fregattens kommando- og kontrolsystem. Dette hændelsesforløb synes dog, baseret på nuværende datagrundlag, ikke at have haft indvirkning på den manglende mulighed for ESSM engagementerne, da dette forhold indtræffer efter, at ESSM engagementer ikke er muligt som følge af det første hændelsesforløb.

Der er på nuværende tidspunkt ikke indikationer på, at der er fejl på den anvendte radar.

Artilleriengagement

Baseret på analyser af Iver Huitfeldt artilleriengagementet med 76 mm kanonen er det ikke muligt at eftervise de fejlrater, der umiddelbart blev oplevet af besætningen under engagementet den 9. marts 2024. Iver Huitfeldt medbragte 76 mm granater, som er produceret i såkaldte produktionsbatch fra 1989 og 1992. Ved en efterfølgende testskydning med fregatten Niels Juel, hvor samme produktionsbatch af granater blev anvendt, ses heller ikke tilsvarende fejlrater.

Udover ovennævnte prøveskydning med Niels Juel, bør det nævnes, at granaterne regelmæssigt bliver testet hhv. hvert 3. år (prøveskydninger) og hvert 5. år (laboratorietest af drivladninger), og der kunne på tidspunkterne for de seneste tests ikke konstateres fejl ved pågældende produktionsbatch.

Det er dog vurderet relevant at fortsætte analyserne på artilleriområdet for at udbygge datagrundlaget og skabe det bedst mulige grundlag for endelige konklusioner og læringspunkter.

Kendt vs. ukendt fejl

Der var i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse forud for den 9. marts 2024 en viden om, at der eksisterede en software-svaghed i grænsefladen mellem skibets ene radar og ildledelsessystem, der kunne forårsage, at man ved en bestemt operatøradfærd fik systemet til at låse. Denne viden har givetvis i et vist omfang været til stede i Forsvarskommandoen (Søværnskommandoen) i forbindelse med det operative planlægningsarbejde. Der henvises til den klassificerede redegørelse fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse for en beskrivelse af den kendte svaghed. Det er den svaghed/fejl, som skibets besætning på tidspunktet for engagementet vurderer, de oplever. Som anført ovenfor er det på nuværende tidspunkt vurderingen, at der i stedet var tale om en anden og ukendt type fejl, der gjorde, at ESSM ikke kunne affyres. Det er denne forskel, som chefen for Søværnskommandoen i sit interview i TV den 4. april 2024 forsøgte at forklare.

Orientering af departementet

Forsvarsministeriets departement blev umiddelbart efter engagementet den 9. marts 2024 orienteret om hændelsen, herunder at Iver Huitfeldt havde nedkæmpet fire droner.

Den 15. marts 2024 blev Forsvarsministeriets departement orienteret via en klassificeret XSUM-melding. Det var første gang udfordringerne blev nævnt i en XSUM-melding og ordlyden var følgende: ⁴

”Udfordringer med våbensystemer søges udbedret.”

På baggrund af denne XSUM-melding henvendte Forsvarsministeriet sig samme dag telefonisk til Forsvarskommandoen for at få en forklaring på, hvad der mere præcist skulle forstås med formuleringen ”Udfordringer med våbensystemer søges udbedret”. Hertil oplyste Forsvarskommandoen, at der var tale om udfordringer med et radar- og ildledelsessystem, som man arbejdede med at finde en løsning på. Indtil der var fundet en løsning, ville Iver Huitfeldt være under beskyttende radardækning fra et amerikansk krigsskib, hvorved sårbarheden ved den reducerede radardækning for Iver Huitfeldt var inddækket. Udbedring af radaren var igangsat, men det var ikke muligt at oplyse Forsvarsministeriet om, hvornår udbedringen ville være tilendebragt. Forsvarsministeriet bad på sagsbehandlerniveau om en uddybning af forholdet. Af klassifikationshensyn blev det aftalt, at nærmere information ville tilgå Forsvarsministeriet på et kommende relationsmøde mellem chefen for Operationsstaben og chefen for Center for Sikkerhed og Operationer. Med afsæt i dialogen den 15. marts 2024 og henset til, at der ikke blev givet indtryk af, at sagen var af hastende karakter, blev det af kalendermæssige årsager aftalt at gennemføre førromtalte relationsmøde den 18. marts 2024.

På relationsmødet den 18. marts 2024 orienterede chefen for Operationsstaben bl.a. om status for Iver Huitfeldts indsættelse i Det Røde Hav, herunder bl.a. engagementet den 9. marts 2024. En central pointe var, at skibet havde leveret som forventet og nedkæmpet fire mål (droner). På baggrund af erfaringerne på skibet i forbindelse med engagementet, besluttede Forsvaret, at skibet skulle patruljere i et område med et lavere trusselniveau, så længe undersøgelserne af de erkendte/konstaterede udfordringer pågik. Det blev nævnt, at der var gjort en række observationer, der skulle analyseres nærmere. Som følge af det ændrede operationsmønster indgik fregatten i en

⁴ Det var mellem Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen aftalt, at der dagligt skulle sendes en XSUM-melding fra skibet i TTJ-format, så længe skibet opholdt sig i missionsområdet.

hangarskibsgruppe til beskyttelse af hangarsskibet Dwight D. Eisenhower.

Den første vs. den korrigerede foreløbige redegørelse

Forsvarskommandoen sendte den 2. april 2024 kl. 20.32 en foreløbig redegørelse til Forsvarsministeriet. Da Forsvarskommandoen havde få timer til at udarbejde redegørelsen, fremgik følgende forbehold af indledningen:

“Forsvarskommandoen skal indledningsvist understrege, at der er tale om en foreløbig redegørelse, der er udarbejdet i hast, og at oplysningerne heri derfor bør betragtes som foreløbige.”

Af den første foreløbige redegørelse fremgik under afsnittet “Orientering af departementet”, at Forsvarsministeriet på et møde med Forsvarskommandoen den 18. april 2024 fik yderligere information om udfordringer med våbensystemer på fregatten.

Ved middagstid den 3. april 2024 fik Forsvarskommandoen mundtligt oplyst, at Forsvarsministeriet ikke kunne genkende Forsvarskommandoens udlægning af, hvad der var blevet oplyst på mødet den 18. marts 2024. På den baggrund iværksatte Forsvarskommandoen af egen drift en validering af, hvad der præcist var blevet sagt på mødet den 18. april 2024. Som led heri blev dagsorden, mødenotater mv. gennemgået.

Forsvarsministeriet sendte den 3. april 2024 kl. 13.42 formelt bemærkninger til Forsvarskommandoens redegørelse. Heraf fremgik bl.a., at:

“Departementet kan ikke bekræfte den beskrivelse, der fremgår af Forsvarskommandoens foreløbige redegørelse, hvor det oplyses, at Forsvarsministeriet fik yderligere information om “udfordringerne på våbensystemerne” under et generelt relationsmøde mellem chefen for Forsvarskommandoens operationsstab og Center for Sikkerhed og Operationer den 18. marts 2024, herunder information om pre-burst af brisantgranater fra 76mm pjecerne samt uhensigtsmæssigheder på skibets ildledning.”

Beskrivelsen svarer ikke til den opfattelse, som de tilstedeværende fem chefer/teamledere fra CSO i departementet har fra mødet og fremgår heller ikke af de noter, som to mødedeltagere fra departementet har fra mødet. Det er departementets opfattelse, at der på mødet

blev givet en kort orientering om hændelsen den 9. marts 2024, hvor budskabet var, at det var forløbet godt og samtidig havde givet anledning til læring. Ved orienteringen var det indtrykket, at der ved situationen i forhold til fregatten ikke var særligt kritiske forhold, som skulle iagttages eller følges op på."

På baggrund af Forsvarskommandoens gennemgang af materiale fra mødet med Forsvarsministeriet den 18. marts 2024, blev det erkendt, at det ikke kunne bekræftes, at "pre-burst" af brisantgranater fra 76 mm pjecerne og uhensigtsmæssigheder på ildledelsessystemet specifikt blev nævnt på relationsmødet den 18. marts 2024, og at Forsvarsministeriet dermed ikke fik yderligere information om udfordringer på våbensystemer. Som følge heraf måtte den foreløbige redegørelse korrigeres. I den korrigerede version af den foreløbige redegørelse, der blev fremsendt til Forsvarsministeriet den 3. april 2024 kl. 16.20, er følgende overstregede sætning derfor slettet:

"På relationsmøde gennemgik chefen for operationsstaben status for indsættelsen i Det Røde Hav, herunder blandt andet engagementet den 9. marts 2024. Et væsentligt element var her, at skibet leverede som forventet og nedkæmpede fire mål (UAV). På baggrund af erfaringerne på skibet i forbindelse med engagementet, ~~hvor man bemærkede "pre-burst" af brisantgranater fra 76mm pjecerne samt uhensigtsmæssigheder på skibets ildledning,~~ besluttede Forsvaret, at skibet patruljerede mod nord i operationsområdet i et lavere trusselsområde imens undersøgelserne pågik."

Af samme årsag blev der i den korrigerede version af den foreløbige redegørelse slettet en sætning i konklusionen:

Departementet blev indledningsvist orienteret via den daglige XSUM den 15. marts 2024 og ~~efterfølgende mere fyldestgørende orienteret på et relationsmøde den 18. marts 2024.~~

Forsvarsministeriet bemærkede i mailen af 3. april 2024 følgende vedr. en præsentation til forligskredsen, der skulle afholdes samme aften:

"På slide 11 mangler der oplysning om, at Forsvarskommandoen adspurgte om betydningen af formuleringen "Udfordringer med våbensystemer søges udbedret" på XSUM-rapporteringen af 15. marts telefonisk oplyste til departementet, at der var tale om udfordringer

med et radarsystem, som der arbejdedes med udbedring af. Indtil det var sket, lå skibet under beskyttende radardækning fra amerikansk skib, hvorved sårbarheden ved den reducerede radardækning på Iver Huitfeldt var inddækket. Udbedring af radaren var igangsat, og tidshorisonten var ukendt.

For at skabe ensartethed mellem den korrigerede foreløbige redegørelse og føromtalt præsentation, blev et nyt afsnit tilføjet den korrigerede version af redegørelsen. Det skal hertil bemærkes, at Forsvarskommandoen ikke er i besiddelse af et telefonnotat fra den samtale, der henvises til. Det lægges til grund, at der henvises til telefonsamtale den 15. marts 2024 mellem en sagsbehandler fra departementet og en sagsbehandler fra Operationsstaben i Forsvarskommandoen. Sidstnævnte har oplyst, at vedkommende ikke erindrer den præcise ordveksling, men at gengivelsen meget vel er retvisende for, hvad vedkommende tilkendegav i telefonsamtalen. På den baggrund er følgende tilføjet den korrigerede version af redegørelsen:

"Forsvarsministeriet spurgte telefonisk Forsvarskommandoen om betydningen af formuleringen "Udfordringer med våbensystemer søges udbedret" på XSUM-rapporteringen af den 15. marts 2024. Forsvarskommandoen oplyste, at der var tale om udfordringer med et radarsystem, som der arbejdedes med udbedring af. Indtil det var sket, lå skibet under beskyttende radardækning fra amerikansk skib, hvorved sårbarheden ved den reducerede radardækning på Iver Huitfeldt var inddækket. Udbedring af radaren var igangsat, og tidshorisonten var ukendt."

Vedr. årsagen til, at relationsmødet blev afholdt den 18. marts 2024 bemærkede Forsvarsministeriet i mail af 3. april 2024 følgende:

"Med afsæt i dialogen den 15. marts og med afsæt i, at sagen ikke blev fremstillet som havende hastende karakter, endte man af kalendermæssige årsager med at aftale, at det generelle relationsmøde kunne afholdes den 18. marts."

Dette afsnit er tilføjet redegørelsen.